

Ölüm Korkusu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ölüm Korkusu Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28070>

Özet

Ölüm Korkusu Ölçeği (ÖKÖ), bireylerin ölüme yönelik ya?ad?klar? kayg?, korku ve rahats?zlik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Sunulan bu giri?, ölçe?in F. Karaca taraf?ndan 1997 y?l?nda Türkiye'de ger?ekle?tirilen uyarlama çal??mas?na dayanmaktadır. Ölçek, genellikle Ölüm Kayg?s? (Death Anxiety) yap?s?n? de?erlendirmek için kullan?lmaktadır. Karaca'n?n çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründeki geçerlili?ini ve güvenilirli?ini ara?t?rma? hedeflemiştir, ancak bu çal??maya ait detaylı psikometrik veriler orijinal kaynakta belirtilmemiştir. Ölçek, özellikle din psikolojisi ve klinik psikoloji alanlar?nda, ölümlle yüzle?me, ya?am?n anlam? ve dini inançlar?n kayg? üzerindeki etkile?imini incelemek için kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ölüm Korkusu, Ölüm Kayg?s?, Thanatofobi, Psikolojik De?erlendirme, Uyarlama, Psikometri, Karaca 1997.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Yazar?: Donald I. Templer (Genel Kabul Gören Orijinal Ölçek Yazar?), Uyarlayan Yazar: F. Karaca

Amaç

Ölüm Korkusu Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin ölüm ve ölümlle ili?kili süreçler hakk?ndaki bili?sel, duygusal ve davran??sal tepkilerinin yo?unlu?unu nicel olarak saptamaktır. Bu ölçüm aracı, bireylerin kendi ölümleri, ölüm sonrası'n?n bilinmezli?i, ölümün fiziksel süreçleri veya ba?kalar?n?n ölümü gibi farklı ölüm boyutlar?na kar?? geli?tirdikleri psikolojik tepkileri anlamaya yardımcı olur.

Karaca'n?n uyarlama çal??mas?ndaki spesifik amaç, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonlarda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?lıp kullan?lamayaca??n? tespit etmek ve bu sayede Türkiye'deki akademik ara?t?rmac?lara ölüm kayg?s? üzerine çal??malar yapabilmeleri için standart bir araç sunmaktır. Bu tür ölçekler, özellikle klinik psikoloji ve din psikolojisi gibi alanlarda, kayg? bozukluklar?n?n anla??lması ve müdahale programlar?n?n etkinli?inin de?erlendirilmesi için hayati öneme sahiptir.

Yap?

Ölüm Korkusu Ölçeği (ÖKÖ), ölçmek istedi?i temel psikolojik yap? olarak Ölüm Kayg?s?n? (Death Anxiety) ele alır. Ölüm Kayg?s?, genellikle bireyin kendi ölümünün kaç?n?lmazlı??, bedeninin yok

oluşu, bilinçli deneyimin sona ermesi ve ölüm sonrası bilinmezlik nedeniyle yaşadığı yavaş ve rahatsızlık ve korku hali olarak tanımlanır.

Orijinal Ölüm Kaygısı Ölçeği (DAS), Templer tarafından geliştirildiğinde genellikle tek boyutlu bir yapı olarak kabul edilmiştir; yani ölüm korkusunun genel ve bütüncül bir seviyesini ölçtüğü varsayılır. Ancak sonraki araştırmalar, ölüm kaygısının çok boyutlu olabileceğini ve farklı faktörleri (örneğin, ölüme ilişkin fiziksel korkular, ölüm sonrası bilinmezlik korkusu, baskılarının ölümü nedeniyle duyulan kaygı) kapsayabileceğini göstermiştir. Karaca'nın uyarlamasında bu yapının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğu, faktör analizi verilerinin eksikliği nedeniyle kesin olarak belirlenmemektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Geçerlik bilgileri, Karaca'nın (1997) doktora tezinden elde edilen özet verilerde belirtilmemiştir. Ancak, uyarlama çalışmalarıında bir ölçeğin geçerli kabul edilebilmesi için çeşitli yöntemler kullanılır. Bunlar arasında yapı geçerliği, kapsam geçerliği ve ölçüt geçerliği bulunmaktadır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıya ne ölçüde ölçtüğünü gösterir. Genellikle faktör analizi (doğrulayıcı veya açıcı) ile veya benzer yapıya ölçek diğer geçerli ölçeklerle korelasyon kurularak (yakınsak geçerlik) test edilir.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, temsil etmesi gereken Ölüm Kaygısı yapısının tüm boyutlarına ne derece kapsadığını gösterir.

Güvenirlik

Ölçeğin Güvenirlik bilgileri, orijinal kaynaktan ("") olarak belirtilmiştir. Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Bir uyarlama çalışmasında mutlaka rapor edilmesi gereken temel güvenilirlik yöntemleri şunlardır:

Çı Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren yaygın bir güvenilirlik katsayısıdır. Yüksek alfa değerleri, maddelerin aynı yapıya ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin farklı zamanlarda aynı kişilere uygulandığında benzer sonuçlar verme kararlılığını ifade eder. Bu, ölçeğin zaman içinde kararlı ölçümler yaptığını gösterir.

Yarımlama Güvenirliliği: Ölçek maddelerinin rastgele iki yarıya bölünüp, bu iki yarı arasındaki korelasyonun hesaplanması yöntemidir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, ölçeğin altında yatan boyutsal yapıyı belirlemek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Karaca'nın uyarılma çalması'nda faktör analizine dair spesifik bir sonuç sunulmamıştır.

Uyarılma sürecinde, açılmaya faktör analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin orijinal yapısının (genellikle tek faktörlü) Türk örneğinde korunup korunmadığı incelenmeli olmalıdır. Eğer ölçek çok boyutlu bir yapı gösteriyorsa, bu boyutların neler olduğu ve her bir maddenin hangi faktör altında toplandığı rapor edilmelidir. Ölçeğin psikometrik açıdan sağlamlığı için faktör yüklerinin yeterince yüksek olması beklenir.

Araç

Test Type: Uyarılma (Adaptasyon) Türünde Kendini Değerlendirme Ölçeği

Format: Orijinal Ölüm Kaygısı Ölçeği (DAS) genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır. Bu tip formatlarda katılımcılar maddelere ne kadar katıldıklarını belirtirler (Örn: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Language Available: Türkçe (Uyarılma), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Yetişkinler ve Üniversite Öğrencileri

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri

Population Details: Karaca'nın (1997) doktora tezinde detaylı örneklem bilgileri mevcuttur; ancak bu özet kaynaktan belirtilmemiştir. Tipik olarak bu tür tezler, üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde çalışır.

Test Methodology: Kağıt-Kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin kendini raporlamasına dayalı anket metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Test, Ölçek Geliştirme, Güvenilirlik, Geçerlik, Doktora Tezi, Kaygı Ölçümü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynaktan belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Kaynaktan belirtilmemiştir.)

Correspondence Address: F. Karaca, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum (1997 tezi bağlamında).

Şinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçeğin orijinali (Templer'in DAS') genellikle kamu malı veya düşük ücretli kullanım iznine tabidir. Karaca'nın 1997'deki uyarlaması bir doktora tezi kapsamında yapılmıştır. Akademik araştırmalarda kullanım için genellikle tez yazarından veya üniversiteden izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım ve ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Test Y?I? (Uyarlama): 1997

Referanslar

Karaca, F. (1997). *Psikolojik açıdan ölüm ve dini inanç ilişkisi* (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Templer, D. I. (1970). The construction and validation of a Death Anxiety Scale. *Journal of General Psychology*, 82(2), 165-177. (Orijinal ölçeğin referansı, Karaca'nın uyarlamasına temel oluşturur).

Ölüm Korkusu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır ve bu nedenle burada listelenememektedir. Ölçek, genellikle 15 ile 20 arasında değişen maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler bireylerin ölümle ilgili kaygılarını ölçmeye yöneliktir.